KOMISJONI MÄÄRUS (EL) nr 1067/2013,

30. oktoober 2013,

millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1881/2006 seoses saasteainete – dioksiinid, dioksiinitaolised PCBd ja muud kui dioksiinitaolised PCBd – piirnormidega maismaaloomade maksas

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 8. veebruari 1993. aasta määrust (EMÜ) nr 315/93, milles sätestatakse ühenduse menetlused toidus sisalduvate saasteainete suhtes, [1] eriti selle artikli 2 lõiget 3,

ning arvestades järgmist:

(1) Komisjoni 19. detsembri 2006. aasta määruses (EÜ) nr 1881/2006, millega sätestatakse teatavate saasteainete piirnormid toiduainetes, [2] on sätestatud dioksiinide ja dioksiinitaoliste polüklooritud difenüülide piirnormid teatavates toiduainetes, sealhulgas teatavate maismaaloomade maksas.

(2) Toiduahelas olevaid saasteaineid käsitleva Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) teaduskomisjon võttis komisjoni taotlusel 5. juulil 2011. aastal vastu arvamuse rahvatervisele avalduva sellise ohu kohta, mis on seotud lamba- ja hirvemaksas leiduva dioksiini- ja dioksiinitaoliste PCBde suure sisaldusega [3].

(3) Komisjoni nõudmisel pidi arvamusest nähtuma, kas selliste toodete tarbimisel võivad suureneda elanikkonna alarühmade tervisele avalduvad ohud (nt suure tarbimise või eridieeti järgivate inimeste puhul jne). Arvamuses tuleks ka uurida võimalikke põhjuseid, miks lamba- ja hirvemaksas on dioksiinide ja PCBde suur sisaldus ning esitada teaduslikud andmed selle kohta, kas edaspidi on asjakohane kehtestada piirnormid maksas esinevate saasteainete suhtes pigem toote- kui rasvapõhiselt.

(4) Teaduskomisjon jõudis järeldusele, et lambamaksa korrapärase tarbimise tagajärjel suureneksid dioksiinide ja dioksiinitaoliste PCBdega kokkupuuteolukorrad keskmiselt umbes 20 % võrra. Üksikjuhtudel võib lambamaksa tarbimise tagajärjeks olla kõnealuste saasteainete suured annused, mis ületavad lubatud nädalaannust (TWI). Komisjon järeldas, et lambamaksa sage tarbimine võib muutuda terviseprobleemiks eelkõige sünnitamisealiste naiste ja laste jaoks.

(5) Teaduskomisjon jõudis ka järeldusele, et pinnas ja setted on dioksiinide ja PCBde looduslikud reservuaarid. Pinnasest juurte kaudu dioksiinide ja PCBde imendumine taime sisse on üldjuhul vähetähtis. Viimastel aastatel on mitmes Euroopa riigis võetud lambamaksa proovidest ilmnenud dioksiinide ja PCBde suur sisaldus, mis ei ole aga seotud konkreetse saasteallikaga. Lammaste puhul on karjatamine peamine kokkupuutetegur. Karjatamisel võivad loomad mulda sisse süüa köögiviljade küljes olevate mullaosakeste näol või otsesel teel, süües maapinna lähedal kasvavaid karjamaataimi. Mulla manustamine on märkimisväärselt erinev ning rangelt hooajaline: registreeritud keskmine mullaannus on ligikaudu 8 % kuivaine kogusest. Üldiselt võib mulla manustamine oluliselt mõjutada lammaste kokkupuudet dioksiinide ja PCBdega. Kättesaadavad on vaid piiratud andmed, milles käsitletakse dioksiinide ja/või PCBde imendumist söödast lambamaksa. Sõltuvalt käsitletud polüklooritud dibensop-dioksiini (PCDD), polüklooritud dibensofuraani (PCDF) või PCB analoogidest varieerusid imendumise määrad vahemikus 5–175 ja olid maksas ligikaudu neli korda kõrgemad kui lihas või neerus.

(6) EFSA järeldas ka, et lambamaks on oluline elund, milles dioksiinid ja PCBd säilivad. Võrreldes veistemaksas säilivate dioksiinide ja dioksiinitaoliste ühendite kogusega võiks lambamaksas säilivate asjaomaste ainete suhteliselt suurt kogust osaliselt selgitada ainevahetuse erinevustega.

(7) EFSA jõudis järeldusele, et isegi kui maksa sekvestratsioon oleks võimalik ning dioksiinid ja PCBd ei oleks täielikult imendunud maksa rasvafraktsiooni, ei mõjutaks see tulemust, mida väljendatakse kas lipiidide või elusmassina, kuna analüüsimenetluse käigus ekstraheeritakse kõik dioksiinid ja PCBd, olenemata sellest, kus need maksas asuvad.

[1] EÜT L 37, 13.2.1993, lk 1.
[2] ELT L 364, 20.12.2006, lk 5.
[3] Toiduahelas olevate saasteainetega tegeleva Euroopa Toiduohutusameti teaduskomisjon (Contam); teaduslik arvamus rahvatervisele avalduva sellise ohu kohta, mis on seotud lammaste ja hirvede maksas leiduva dioksiini- ja dioksiinitaoliste PCBde suure sisaldusega. EFSA Journal (2011); 9(7):2297. [71 lk] doi:10.2903/j.EFSA.2011.2297. Kättesaadav internetis: www.efsa.europa.eu/efsa journal

(8) Seoses rasva- või märgkaalupõhist analüüsitulemust käsitleva aruandlusega taotles komisjon, et söödas ja toidus sisalduvaid dioksiine ja PCBsid käsitlev Euroopa Liidu referentlabor uuriks, kuidas eri ekstraheerimismeetodid mõjutavad dioksiinide ja PCBde määrasid lambamaksas. Euroopa Liidu referentlabor jõudis järeldusele, et rasvapõhised dioksiinide ja PCBde kontsentratsioonide kõikumised olid oluliselt suuremad võrreldes vastavate märgkaalupõhiste näitajatega. Lambamaksas leiduvate dioksiinide ja PCBde rasvapõhised kontsentratsioonid sõltusid kasutatud ekstraheerimismeetodist või lahustitest ning seetõttu ka rasvasisaldusest. Märgkaalupõhiste tulemustega võrreldes olid dioksiinide ja PCBde määrad üsna samaväärsed.

(9) Selleks et tagada võrreldavad tulemused ja kehtestada maismaaloomade maksas leiduvate dioksiinide ja PCBde määrade ühtne rakendamine kogu Euroopa Liidus, on asjakohane kehtestada märgkaalupõhised piirnormid, nagu on juba kehtestatud kalamaksa ja sellest valmistatud toodete suhtes.

(10) On asjakohane sätestada, et piirnorme ei kohaldata selliste toiduainete suhtes, mis on viidud seadusjärgselt turule enne jõustumise kuupäeva.

(11) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas toiduahela ja loomatervishoiu alalise komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Muudatussätted

Määruse (EÜ) nr 1881/2006 lisa punkt 5.2 asendatakse järgmisega:

„5.2	Punktis 5.1 osutatud maismaaloomadelt (välja arvatud lambad) pärit maks ja maksatooted	0,30 pg/märgkaalu gramm	0,50 pg/märgkaalu gramm	3,0 ng/märgkaalu gramm
	Lammastelt pärit maks ja maksatooted	1,25 pg/märgkaalu gramm	2,00 pg/märgkaalu gramm	3,0 ng/g märgkaalu gramm”

Artikkel 2

Üleminekusätted

1. Käesolevat määrust ei kohaldata toodete suhtes, mis on turule viidud enne 1. jaanuari 2014 vastavalt turule viimise kuupäeval kohaldatavatele sätetele.

2. Toidukäitlejal lasub kohustus tõendada, millal tooted turule viidi.

Artikkel 3

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2014.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 30. oktoober 2013

Komisjoni nimel

president

José Manuel BARROSO